

5 – Åskådare, förövare och offer

Instruktion

I denna uppgift ska du tillsammans med dina klasskompisar få spela upp ett rollspel utifrån ett färdigt manus. Ni ska få fundera över vem det är som blir offer, förövare och åskådare och vad du som individ kan göra för att förändra och påverka. Avslutningsvis kommer du att skriftligen få reflektera över rollspelet och dra paralleller till Förintelsen och de vittnesmål som du fått ta del av i appen.

Rollerna

Elev 1	Utsatt
Elev 2	Skrattar åt Elev 1 och signalerar därmed tydligt att hen står på elev 4 sida
Elev 3	Passiv, låtsas göra annat för att slippa se elev 1 i ögonen, vill inte stöta sig med elev 2 och 4
Elev 4	Den som tagit fotografierna

Skolsituationen

Det är en vanlig skoldag. Igår hade klassen idrott och någon fotograferade elev 1 i samband med omklädningen till idrottslektionen. Bilderna lades upp på Snapchat och delades inom klassen men också med andra elever på skolan. Elev 1 förstår att fotografierna måste vara tagna av någon i klassen, då det endast var de som var i omklädningsrummet. I klassen finns det ett gäng som gärna lägger upp bilder på andra och gärna bilder som är allt annat än smickrande.

Elev 1	Konfronterar gänget som består av elev 2, elev 3 och elev 4.
Elev 2	Väljer att bara skratta åt elev 1.
Elev 3	Tar fram sin telefon och låtsas inte se eller höra.
Elev 4	Blir arg och säger åt elev 1 att hen inte ska anklaga dem för något som de inte gjort. Det finns ju inte några bevis.

Diskussionsfrågor efter rollspelet

- Vem är förövaren?
- Vem är offret?
- Vem är åskådaren? Hur vet ni detta?
- Hur skulle händelseförloppet kunna förändras? Spela upp ett alternativ.
- Hur påverkas rollerna när händelseförloppet blir ett annat?

Individuella reflektionsfrågor

- Vad är det som gör att man blir en åskådare/förövare/offer?
- Vad är det som gör att vissa väljer att se på när felaktigheter sker?
- Vad är det som gör att vissa väljer att delta istället för att markera och säga ifrån?
- Vad hade du gjort om du levde i Tyskland under 1930- och 1940-talet? Hade du vågat agera och ta ställning mot nazistpartiet och den utrensning som skedde?

Replikerna

- Elev 1** Går fram till elev 2, 3 och 4.
- Elev 1** – Är det ni som tagit bilder på mig i samband med idrotten igår?
- Elev 2** Skrattar högt och tittar på elev 4 för att få medhåll.
- Elev 4** – Vad f*n är det du anklagar oss för?
- Elev 1** – Är det ni som tagit bilderna?
- Elev 3** Försöker göra sig osynlig och låtsas vara mycket upptagen med sin mobil.
- Elev 4** – Kom inte här och anklaga oss för något om du inte har bevis! Har du det?
- Elev 1** – Jag kan ju se att det är du som lagt upp snapen (tittar på elev 4).
- Elev 4** – Ja, det är det kanske men det behöver ju inte vara jag som tagit bilderna. Eller hur!
- Elev 2** – Exakt! Du kan inte bevisa något. Vi kan ju ha fått fotografierna från någon annan.
- Elev 3** Fortsätter att stirra på sin telefon.
- Elev 1** – Kan ni inte bara ta bort bilderna då?
- Elev 4** – Jag gör vad jag vill med min telefon. Och du kan inte komma här och anklaga oss för något som vi inte gjort.
- Elev 1** – Ja, men det enda jag vill är...
- Elev 2** – Det enda du vill är att gå härifrån. Eller hur! (tittar på elev 4 för att få bekräftelse).
- Elev 4** – Exakt! Det enda du vill är att gå härifrån och det nu!
- Elev 1** – Men...
- Elev 4** – Om inte du går så får vi göra det.

Elev 2, 3 och 4 går bort från elev 1.

10 — Analysera Förintelsen

Instruktion

I denna uppgift ska du få analysera Förintelsen utifrån den kunskap du fått genom att ta del av appen *Story Keepers*, din lärobok och det som du och din klass diskuterat under lektionstid. Din analys ska vara skriftlig, max 3 datorskrivna sidor med källförteckning i slutet, och utgå från flera olika perspektiv. Du ska alltså visa hur man utifrån olika perspektiv kan tolka och analysera Förintelsen. De perspektiv som du ska utgå ifrån är:

- Ett politiskt perspektiv
- Ett ekonomiskt perspektiv
- Ett kulturellt/religiöst perspektiv
- Ett humanistiskt/socialt perspektiv

Analysen ska bestå av tre delar:

1. Orsakerna till Förintelsen
2. Förintelsen
3. Konsekvenserna av Förintelsen

Punkter som du kan ha som utgångspunkt.

1. Orsakerna till Förintelsen
Här handlar det om att hitta orsakerna som kan förklara Förintelsen. Vilka var dessa?
2. Förintelsen
Här ska du beskriva själva Förintelsen. Ta hjälp av frågeorden:
  - När?
  - Var?
  - Vem/Vilka?
  - Hur?
3. Konsekvenserna av Förintelsen
Här ska du lyfta fram konsekvenser på kort och lång sikt.

När du skriver din analys kan du ta hjälp av följande skrivstöd:

Denna text kommer att handla om...
De perspektiv som kommer att användas är...
Utifrån ett ...perspektiv kan man säga att en av orsakerna till...var... Den var viktig för...
En annan orsak var... Denna var viktig för att ...
En tredje orsak var... Att denna var viktig beror på ...
Orsakerna ledde till...
Utifrån ett ...perspektiv blir följande konsekvenser viktiga...
De konsekvenser som ... ledde till var flera. En av konsekvenserna på kort sikt var...
En annan var...
En tredje konsekvens på kort sikt var...
En konsekvens på lång sikt var...
En annan konsekvens på lång sikt var...
En tredje konsekvens på lång sikt var...

...har påverkat vårt samhälle på följande sätt....

Sammanfattningsvis...

Glöm inte ange källor.

16 – Att lära av det förflutna

Instruktion

När vi talar om Förintelsen säger vi ofta saker som "det får inte hända igen" och "vi måste lära oss av historien". Det är också något som lyfts fram i intervjuerna. Tror du att det finns en risk att historien upprepar sig d.v.s. att vi kommer att se fler folkmord i vår samtid eller i framtiden? Denna fråga ska du få besvara och därefter skriva ett debattinlägg om. Låt ditt inlägg bli cirka 1 sida.

Vad är ett debattinlägg?

Ett debattinlägg är en åsiktstext. Du som skribent har en åsikt (tes) som du för fram i hopp om att få andra att tycka precis som du. I det här fallet ska du ta ställning till om du tror/tänker att historien upprepar sig eller inte.

Ett debattinlägg består av tre delar, en inledning, en huvuddel och en avslutning.

Inledningen

I inledningen presenterar du ditt ämne, alltså din tes och din frågeställning. Här kan du även ge en kort bakgrund till ämnet.

Huvuddelen

I huvuddelen för du fram dina argument och ett eventuellt motargument, ofta i denna ordning – argument 1, argument 2, motargument, argument 3. Ditt starkaste argument ska komma sist. Argumenten kan vara av olika slag – sakargument (bygger på fakta), känslargument (bygger på känslor), värdeargument (bygger på värderingar), förnuftsargument (vädjar till läsarens förnuft) och auktoritetsargument (hänvisar till en auktoritet exempelvis en expert inom ämnesområdet).

Avslutningen

I avslutningen upprepar du din tes och du kan kort sammanfatta dina argument. Ibland passar det att i slutet uppmana läsaren att göra något.

När du skriver ditt inlägg kan du behöva ta hjälp av olika källor exempelvis din historiebok, Forum för levandes historias hemsida eller materialet *Story Keepers*. Gör du det ska du använda dig av korrekta källhänvisningar. När du hänvisar till en bok i löpande text ska du ange författarens namn, årtal och sidnummer från boken. Det kan exempelvis se ut så här:

Nilsson (2010, s. 40) redogör för ...
Edvardsson menar att... (2019, s. 153).

Skulle du använda en hemsida ska du ange upphovsman och årtal då sidan är uppdaterad. Det kan exempelvis se ut så här:

Forum för levande historia skriver att...(2020).

17 – Mitt framtida samhälle

Instruktion

Din uppgift är att skriva en krönika utifrån frågan, vilket samhälle vill du leva i? En krönika är en text som ofta finns i tidningar och tidskrifter. Den är personlig, vilket gör att dina tankar och åsikter får komma till uttryck. Ta hjälp av mallen när du ska skriva din krönika.

Krönika

Rubrik: Vilket samhälle vill du leva i?

Inledning

I inledningen presenterar du ditt ämne. Här kan du också förklara varför ämnet är viktigt för dig.

Huvuddel

I denna del fördjupar du ämnet. Vilka tankar och åsikter väcker det hos dig och/eller hos andra? Ta gärna stöd i materialet *Story Keepers* genom att föra fram fakta, exempel och eventuellt citat från vittnesmålen.

Avslutning

I slutet av din krönika är det bra om du knyter an till din inledning och den fråga som är krönikans utgångspunkt: Vilket samhälle vill du leva i?

Glöm inte att dela in din text i stycken och vara noga med källhänvisningar så att dessa blir korrekta. När du hänvisar till en bok i löpande text ska du ange författarens namn, årtal och sidnummer från boken. Det kan exempelvis se ut så här:

Nilsson (2010, s. 40) redogör för ...
Edvardsson menar att... (2019, s. 153).

Skulle du använda en hemsida ska du ange upphovsman och årtal då sidan är uppdaterad. Det kan exempelvis se ut så här:

Forum för levande historia skriver att...(2020).